

Nr. 9(131)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2022. gada 5. septembris

UZSĀKOT JAUNO MĀCĪBU GADU

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Ir sācies kārtējais mācību gads. Cits to sagaidījis ar sajūsmu, cits — ar skumjām par aizgājušo vasaru. Mēs — Latvijas Neredzīgo bibliotēkas komanda — to sagaidījām ar nepacietību atkal būt kopā ar skolēniem dažādos kopīgos pasākumos. Esam daudz domājuši par izglītojošu un izklaidējošu nodarbību piedāvājumu mūsu bibliotēkā. Tāpēc esam sagatavojuši plašu kultūras programmu, kas būs saistoša ne tikai skolēniem un viņu skolotājiem, bet arī ikvienam interesentam. Programmā ietilpst gan grāmatu atvēršanas svētki, gan lasīt un rakstīt veicināšanas nodarbības, gan arī dažādas izstādes.

Viena no izstādēm šobrīd jau izstādīta mūsu bibliotēkas semināru telpā un būs apskatāma līdz 30. septembrim. Tā ir Guntas Bites literāri gleznnieciskā izstāde «Mana paralēlā pasaule». Tajā redzamas gan gleznas, gan tām pievienoti dzejoļi. Aicinām ikvienu apskatīt gleznas un gleznas, kas uzrunā visvairāk. Pēc tam aicinām uzrakstīt savu recenziju par izstādē redzēto un iesniegt bibliotēkām vai sūtīt to uz e-pastu: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv. Tā kā gleznas nav taktīlas, esam nodrukājuši brošūras arī Braila rakstā, kurās ir gleznu apraksti.

Septembra vidū, 14. septembrī, mūsu bibliotēkas lasītavā notiks jauno metodisko vadlīniju «Iespieddarbu latviešu valodā reprodukcija Braila rakstā» atvēršanas svētki. Vadlīnijas ir Guntas Bites zinātniski pētnieciskais darbs par grāmatu reprodukcijas Braila rakstā noteikumiem, kas balstīti uz 70 gadu vecām Braila raksta grāmatniecības tradīcijām. Vadlīnijās apkopoti 2022. gadā aktuālie reprodukcijas noteikumi. Tās noderīgas būs ikvienam cilvēkam un organizācijai, kura nodarbojas ar izdevumu pielāgošanu neredzīgo rakstā. Vadlīnijās iekļauti arī 25 dažādu valodu alfabēti Braila rakstam. Par pasākuma norises precīzu laiku informēsim vēlāk.

Savukārt Baltā spieķa dienā pēc divu gadu pārtraukuma Latvijas Neredzīgo bibliotēka atkal kopā ar nodibinājumu «Pasaules valoda» rīkos VIII Pasaules diktātu latviešu valodā. Tajā piedalīties var ikviens interesents, neatkarīgi no vecuma, dzimuma un rakstīšanas paņēmienu. Tāpēc aicinām dalībniekus 2022. gada 15. oktobrī plkst. 12.20 pievienoties diktāta rakstīšanai Latvijas Neredzīgo bibliotēkā. Šogad diktore būs latviešu aktrise un teātra režisore Liene Šmukste. Neredzīgie dalībnieki uz diktātu var ierasties ar savu Braila raksta tāfelīti vai rakstāmmašīnu, vai izmantot bibliotēkas nodrošināto tehniku.

Šī gada diktātam tekstus sarakstījis Osvalds Zebris. Divas viņa grāmatas «Gaiļu

kalna ēnā» un «Māra» ir pielāgotas audioformātā, bet trešā — «Šaubas» — tikko izdota palielinātā drukā. Aicinām pirms diktāta izlasīt kādu no autora grāmatām, lai iepazītos ar rakstnieka izteiksmes stilu un struktūru. Diktātam sagatavotais teksts ar nosaukumu «Krāsaina saule virs pelēkiem jumtiem» īpaši saistošs būs jauniešiem, jo tajā būs stāstīts par mūsdienās jau pašsaprotamām kibertehnoloģijām.

Atgādinām, ka diktāts ir bezmaksas pasākums. Sīkāk par to būs aprakstīts «Bazūnes» oktobra numurā.

Kā iepriekš rakstījām, mūsu bibliotēka ir uzsākusi grāmatu tulkošanu vieglajā valodā. Šim nolūkam divas bibliotēkas darbinieces bija izgājušas kursus Latvijas Universitātē, kas tika rīkotas Erasmus+ projekta «Vieglā valoda sociālās iekļaušanas veicināšanai» PERLSI ietvaros. Kā projekta papildus aktivitāte, gada sākumā bija izsludinātais konkurss «Viegli lasīt». Šobrīd konkurss ir noslēdzies un 26. augustā notika konkursa dalībnieku apsveikšana. Pasākumā lasīja četrus konkursa dalībnieku darbus. Viens no tiem bija Guntas Bites stāsts «Glezna».

Stāsts saņēma labas atsauksmes no konkursa rīkotājiem, tāpēc mūsu bibliotēka nolēma to izdot grāmatā. Šobrīd no-

tiek darbs pie stāsta ilustrāciju veidošanas. Grāmata vieglajā valodā būs izdota redzīgo rakstā, kā arī reproducēta Braila rakstā un audio formātā.

Darbs pie vieglās valodas grāmatām notiek ciešā sadarbībā ar Vieglās Valodas aģentūras speciālistēm Irīnu Meļniku un Guntu Anču, ar kurām 25. maijā notika tikšanās bibliotēkas tiešsaistes raidījumā «Kafijas pauze». To noskatīties joprojām ir iespējams bibliotēkas YouTube kanālā www.youtube.com/watch?v=mZwT0TnWLJM.

Savukārt pie brošūras «Kā rīkoties krīzes gadījumā?», kas vieglajā valodā šobrīd ir publicēta mūsu bibliotēkas mājaslapā, darbs joprojām turpinās. Brošūra tiek papildināta ar četrām jaunām sadaļām: «Kā atpazīt viltus ziņas», «Ko darīt apšaudes vai uzlidojuma laikā?», «Ko darīt ķīmiskā uzbrukuma gadījumā?» un «Ko darīt uzbrukuma ar kodolieročiem gadījumā?». Šoreiz darbs notiek sadarbībā ne tikai ar Vieglās Valodas aģentūru, bet arī ar Aizsardzības ministriju.

Esam ļoti priecīgi, ka arvien vairāk organizāciju un valsts iestāžu iesaistās pielāgotas informācijas nodrošināšanā. Tas būtiski atvieglo cilvēkiem informācijas uztveri un palielina informācijas ieguves ērtumu un iespējas.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

KONCERTS VENTSPILĪ

Santa Šepetauska

LNerB Ventspils filiālbibliotēkas vadītāja

Rit pēdējās vasaras nedēļas. Vēl steidzam izbaudīt atvaļinājumus. Steidzam ceļot un izklaidēt sevi, pirms atsāksies skola un darbi. Arī Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Ventspils filiālbibliotēka steidzas izbaudīt silto laiku un uzņemt pozitīvas emocijas, lai tās var sniegt saviem lasītājiem. Izbaudot

pēdējās vasaras nedēļas, bibliotēkā ciemojās skolotājs, mākslinieks, mūziķis Andris Jansons ar savu autorprogrammu.

Andris ir mākslinieks pēc sava garīgā aicinājuma un mūzikas skolotājs pēc profesijas. Andrim nav sveša pasaule, kurā mīt cilvēki ar dažāda rakstura veselības traucējumiem, jo viņš ir skolotājs, kas māca īpašajiem bērniem iepazīt pasauli caur mūziku un skaņām. Andrim varētu piedēvēt arī ga-

rīgā ārsta amatu. Jo, kā zinātnieki ir pierādījuši, mūzika ārstē.

Andrim Jansonam ir 46 gadi un šajos gados daudz kas pieredzēts un daudz kur ir pabūts. Viņam ir arī savs dzejoļu krājums «Slepenie veidi kā pateikt», kas pieejams arī Ventspils filiālbibliotēkā. Andris aktīvi darbojas dažādās sabiedriskajās organizācijās gan sociāli politiskajā sfērā, gan kultūras jomā, tai skaitā, Andris darbojas Tukuma literātu apvienībā.

Šī nav pirmā reize, kad mūsu bibliotēkā viesojas Andris. Iepriekšējos gados Ventspils filiālbibliotēkas apmeklētājiem viņš sniedzis koncertus un lasījis dzeju, gan viens pats, gan kopā ar citiem māksliniekiem.

Savukārt šogad mums bija iespēja, dzirdēt Andra Jansona autorprogrammu «Kurzemes lapaspuses» ar Andra Jansona mūziku un Kurzemes dzejnieku vārdiem. Kā pārsteigums visiem apmeklētājiem koncerta nobeigumā dzejnieks Gvido Drage, istajā vārdā Redžinalds Grikmanis, lasīja savu dzeju. Arī Gvido darbojas Tukuma literātu apvienībā, un ir arī iznākuši vairāki dzejoļu krājumi, no kuriem jaunākais ir «Karma Sūtra».

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Ventspils filiālbibliotēka saka lielu paldies Andrim Jansonam par viņa veikumu un uzņēmību. Par pozitīvajām emocijām gaidāmajam rudenim.

IESKATS GRĀMATĀ

«PIRMS» UN «PĒC» (nobeigums)

Herma Cīrule

Braila raksta nodaļas maketētāja

Turpinam ieskatu Emīlijas Sentdžonas Mandelas grāmatā «Vienpadsmitā stacija», kas Braila rakstā iznākusi 5 sējumos. Tā paver durvis ne tikai fantāzijai, bet arī liek pārdomāt šībrīža realitāti.

Piecus gadus pēc sabrukuma, sastopas orķestra un teātra trupas dalībnieki un nolemj apvienoties zem nosaukuma «Ceļojošā simfonija». Ceļojot ar treileriem, ko velk zirgi (agrāk tie ir bijuši pikapi), viņi ir pakļauti karstumam, uzbrukumiem, bīstamām situācijām, tomēr tas viņus neattur ceļot no pilsētas uz pilsētu uzstāties ar teātra izrādēm un koncertiem. Uz treilera uzkrāsotie vārdi «Jo izdzīvot vien ir par maz» ir kā vadmotīvs, uzdevums, misija. Viņi dara to, ko prot, lai pamodinātu cilvēkos dvēseli. Kamēr ļaudis spēj uzrunāt māksla, mūzika, viņi nav pavisam bezcerīgi.

Reiz kādā intervijā jautājot par redzēto viesojoties ar izrādēm dažādās pilsētās Kirstena, trupas «Simfonija» aktrise, stāsta par redzēto — par vietām, kur nepastāv nekādi likumi un ir anarhija — katrs dara ko grib, vietas, kur cilvēki ir iebiedēti, vietas, kur valda nevienlīdzība — kamēr vieniem pārtikas pietiek, citi mirst badā. Ir vietas, kur ievēlēts mērs un ievēlētas komitejas, bet tas ir islaicīgi.

Zeļ un plaukst arī sektantisms. Vienu šādu ticīgu klejotāju sektu veido pašpasludināts Praviētis un viņa sekotāji. Viņi sevi sauc par Gaismu.

Tiekoties ar vietējo cilvēku kopu Sentdeborā viņš sevi iepazīstina kā sūtni, kurš rīkojas saskaņā ar vīzijām un zīmēm un redz pravietiskus sapņus.

Viņš sev ir piešķīris varu un tiesības iznīcināt jebkuru pretošanos, vēlmi paust savu gribu un uzskatus. It kā pildot Dieva prātu patiesībā viņš visu pakļauj savai varai.

Kopienu patvaļīgi pamest nevar, tomēr vienai daļai cilvēku tomēr izdodas izbēgt, daļa ir iebiedēti, tad citiem tiek veikta «smadzeņu skalošana».

Es vienmēr esmu prātojusi, kā vienam vai dažiem cilvēkiem ar gandrīz vai iluzionista dotībām izdodas manipulēt ar daudz lielāku ļaužu skaitu, tik pārliecinoši kaut ko iestāstīt, veikli un talantīgi «iebīdīt» cilvēku prātu sev vēlamā gultnē. Vēl jo vairāk brīnos, ja šie cilvēki ir izglītoti un gudri. Piemērs arī reālajā pasaulē nav tālu jāmeklē.

Savu vēlmi — iegūt divpadsmitgadīgo Elaonuru par savu piekto sievu — viņš ataisno kā Dieva gribu.

Kādā intervijā «Simfonijas» dalībnieces Kirstenas Reimondas atbilde skan:

«Šur tur pie varas nāk kultī, un tādas vietas ir visbīstamākās. Tās ir neparedzamas. Ar kultu nav iespējams strīdēties, jo tajā darbojas pilnīgi citāda loģika.»

Pasaule ir mainījusies, taču ne cilvēki. Var paiet gadsimts pēc gadsimta, taču cilvēks savā būtībā nemainās. Lai izdzīvotu, cilvēki ir gatavi uzbrukt, nogalināt, laupīt. Varbūt tā ir sava veida vājuma pazīme, jo izsisti no tā ritma, kurā dzīve bija daudz maz saprotama, plānojama, prognozējama, šeit viņiem vienkārši bija jāizdzīvo un daudzi nezināja, kā to izdarīt. Jaunajā pasaulē cilvēks ienāk ar vecās pasaules dabu. Kamēr cilvēks savā būtībā nemainīsies, neko neiemācīsies, neizdarīs secinājumus, var nākt neskaitāmas jaunas pasaules, nekas nebūs citādi.

Mandelas grāmatā cilvēki pamazām samierinās, iedzīvojas. Ir kādi, kuri tāpat kā

«Simfonija» mēģina dzīvot pēc principa: «Izdzīvot ir par maz». Bibliotekārs Fransuā Djallo mēģina veidot un izdot laikrakstu, intervēt cilvēkus.

Vienu no pilsētām apgaismo elektriskais apgaismojums...

«Tūkstoš jūdzes uz dienvidiem no lidostas Dživans āra krāsni cep maizi. Viņš vairs tikpat kā nedomā par savu agrāko dzīvi, lai gan reizēm sapņos redz skatuvi un vizmojošā sniegā pakritušu aktieri, bet citos — putenī stumj iepirkumu ratiņus. Dživana mazais dēlēns tup viņam pie kājām un rotaļājas ar kucēnu. Zēns ir piedzimis jaunajā pasaulē.»

Jaunā civilizācija ir sākusies. Nenovērtējama ir Djallo atziņa par vēstures izziņāšanas nozīmību, lai vairāk kaut ko uzzinātu par bojā gājušo pasauli — saprast, kādēļ tā aizgāja bojā, lai cilvēki nepieļautu tās pašas kļūdas, kas noveda pie sabrukuma.

«Klārks paraugās uz vakara rosību uz skrejceļa un lidmašīnām, kas jau divdesmit gadus stāv uz zemes; rūti trīsulo sveces liesmiņas atspulgs. Viņš negaida, ka sava mūža laikā redzēs kādu lidmašīnu atkal paceļamies gaisā, bet vai varētu būt, ka kaut kur kursē kuģi? Ja atkal pastāv pilsētas ar ielu apgaismojumu, ja ir simfonijas un avīzes, ko vēl nesīs pasaules mošanās no miega?»

Man vienmēr ir šķitis interesanti domās pārcelties citās civilizācijās — pagātnē vai nākotnē. Ceru, ka jums šī grāmata liks aizdomāties par daudzām svarīgām lietām, kas īpaši šobrīd ir aktuāli. Vēlu patīkamu lasīšanu un vērtējošas pārdomas par dzīvi!

Bazūne

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīze**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.